

SOTILASTAPATURMA TAI
PALVELUSSAIRAUS PALVELUSTA
SUORITTAESSA

Esimerkitapauksia
Maksettavat korvaukset

Valtiokonttori
Statskontoret
State Treasury

JOHDANTO

Palveluksessa loukkaantunut asevelvollisuutta suorittava tai sotilasvirkaan koulutettava voi hakea Valtiokonttorilta korvausta sotilastapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta annetun lain perusteella. Korvausta voi saada mm. sairaanhoitokuluista, ansionmenetyksestä, vamman tai sairauden aiheuttamasta pysyvästä yleisestä haitasta sekä kuntoutuksesta. Kuolemantapauksessa omaisilla on oikeus saada hautausapua, perhe-eläkettä sekä lisäkorvausta.

Millaisia vammoja palvelusta suorittavalle voi tulla? Kuinka niiden korvauskäsittely hoidetaan Valtiokonttorissa?

Valtiokonttori on koonnut tähän esitteeseen esimerkitapauksia. Tapaukset ovat kuvitteellisia. Esimerkitapaukset koostuvat kuitenkin asioista, joita ilmenee sotilastapaturmien ja palvelussairauksien korvauskäsittelyssä. Esitteen lopussa on esitelty korvaukset, joita palveluksessa loukkaantunut voi lain mukaan Valtiokonttorilta saada.

VALTIOKONTTORI

Valtiokonttori
Statskontoret
State Treasury

› Sörnäisten rantatie 13, Helsinki, PL 50, 00054 Valtiokonttori
Puh. 0295 50 3060, www.valtiokonttori.fi

Ville Varusmies alkoi puolivälissä pitkää jalkamarssia tuntea kipua oikeassa jalkaterässään, mutta sinniteli marssin loppuun saakka. Marssin jälkeen jalalla ei pystynyt enää astumaan.

Ville hakeutui seuraavana aamuna varuskunnan terveysasemalle. Lääkäri epäili marssimurtumaa, jota röntgenkuvauksessa ei kuitenkaan näkynyt. Hoidoksi määrättiin varmuuden vuoksi lepoa ja kovapohjainen jalkine.

Koska jalka oli muutaman päivän kuluttua edelleen yhtä kipeä, palvelus keskeytettiin ja Ville siirrettiin 6 kuukauden ajaksi E-luokkaan odottamaan toipumista. Hän sai lähetteen uusintakuvaukseen, joka suoritettiin kahden viikon kuluttua kotipaikkakun-

nan yksityisellä lääkäriasemalla. Nyt rasisiusmurtuma jalkapöydänluussa olikin jo havaittavissa.

Villellä ei ollut vielä opiskelupaikkaa ennen armeijaan menoa, joten hän oli palveluksen keskeytyessä työtön työnhakija. Koska hän oli rasisiusmurtuman vuoksi työkyvytön keskiraskaisiin töihin, Valtiokonttori korvasi hänelle hoidon lisäksi ansionmenetystä palvelussairauden johdosta vähimmäisvuosityöansion verran, joka vuonna 2019 on 14.360 euroa vuodessa, eli noin 1.196 euroa kuukaudessa.

Ville palasi toivuttuaan myöhemmin asepalvelukseen lääkärintarkastuksen jälkeen. Rasisiusmurtuma ei uusiutunut, eikä siitä jäänyt Villelle pysyvä haittaa.

Antti Alokas aloitti asepalveluksen terveenä ja palveluskelpoisuusluokassa A. Kahden viikon palveluksen jälkeen hän sairastui ankaraan flunssaan ja joutui huonovointisuuden ja väsymyksen vuoksi sairaalahoitoon.

Tutkimuksissa hänellä todettiin diabetes eli sokeritauti. Palvelus keskeytettiin Antin kotiuduttua sairaalasta hyvävointisena. Antin hoitoa jatkettiin

kotikunnan mukaisen keskussairaalan diabetespoliklinikalla ja myöhemmin terveyskeskuksessa.

Varuskunnasta lähetettiin Valtiokonttoriin ilmoitus palvelussairaudesta. Valtiokonttori ei kuitenkaan voinut myöntää Antille sotilastapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta annetun lain mukaisia korvauksia,

koska diabetes ei ollut lain edellyttämällä tavalla palveluksen aiheuttama tai olennaisesti pahentama sairaus. Diabetesta oli sen sijaan pidettävä palveluksesta riippumattomista syistä aiheutuneena itsenäisenä sairautena.

Diabeteksen syytä ei lääketiede tar-
koin tunne, mutta asevelvollisuuden

suorittamisella ei tiedetä olevan sairauden synnyssä merkitystä. Täten Valtiokonttorin oli lähetettävä Antille hylkäävä päätös.

Toisaalta Antti oli pian palveluksen loppumisen jälkeen jo työkykyinen ja sairauden vaatima lääkitys oli KELA-korvauksen ansiosta ilmainen.

Kari Kokelas harrasti motocrossia ja hänen oikea olkapäänsä oli ennen asepalvelusta mennyt kahdesti sijoiltaan pyörällä kaatuessa. Olkapää ei kuitenkaan ollut vaivannut häntä lainkaan pariin vuoteen ennen asepalveluksen alkamista.

Taisteluharjoituksessa vain kuukautta ennen kotiutumista hän kaatui ja sen seurauksena oikea olkapää meni jälleen sijoiltaan. Varuskuntasairaalassa se saatiin asetettua paikalleen ja jatkohoidoksi määrättiin kolmioliina viikon ajaksi. Kari pystyi jatkamaan palvelua loppuun asti.

Olkapää jäi kuitenkin vaivaamaan ja ortopedi suositteli Karille kaksi kuukautta palveluksen jälkeen hoidoksi kiristysleikkausta. Ortopedi lähetti Valtiokonttoriin E-lausunnon ja pyysi maksusitoumusta leikkaushoitoon.

Valtiokonttori puolestaan pyysi Karia tekemään sotilastapaturmailmoituksen, joka oli jäänyt palveluksen päät-

tyessä tekemättä.

Valtiokonttori antoi tämän jälkeen Karille päätöksen, jossa se totesi tapaturman pahentaneen olkanivel-
len sijoiltaanmenotaipumusta ja korvaavansa pahenemisen osuuden. Tällä tarkoitettiin sitä, että sijoiltaanmenotaipumus oli olemassa jo ennen palvelusta, mutta tapaturma oli tilapäisesti pahentanut tätä taipumusta uuden sijoiltaanmenon muodossa.

Valtiokonttori korvasi Karille leikkaushoidon ja tämän jälkeisen sairauslo-
man aiheuttaman ansionmenetyksen sekä lääkityksen ja kuntoutuksen.

Aiemman vian, vamman tai sairauden pahenemisen osuutta voidaan lain mukaan korvata enintään kuuden kuukauden ajan palveluksen päätty-
misen jälkeen.

Karin olkapää toipuikin aktiivisella kuntoutusohjelmalla hyvään kuntoon jo parissa kuukaudessa.

MAKSETTAVAT KORVAUKSET

Valtiokonttori maksaa tapaturman ja palvelussairauden johdosta korvausta muun muassa sairaanhoito- ja tutkimuskuluista, ansionmenetyksestä (päiväraha, tapaturmaeläke), vamman tai sairauden aiheuttamasta pysyvästä yleisestä haitasta (haittaraha) ja kuntoutuksesta. Kuolemantapauksessa omaisilla on oikeus saada hautausapua ja perhe-eläkettä sekä lisäkorvausta.

SAIRAANHOITOKULUT

Korvattavaan sairaanhoitoon kuuluvat lääkärin antama tai määräämä tarpeellinen hoito, lääkärin määräämät lääkkeet, proteesit ja muut apuvälineet sekä sairaanhoidosta aiheutuvat välttämättömät matkakustannukset.

Sairaanhoitoa varten on yleensä pyydettävä etukäteen maksusitoumus Valtiokonttorilta.

Maksusitoumusta ei kuitenkaan tarvitse pyytää, jos kysymys on yksittäisestä lääkärin vastaanotolla käynnistä ja siihen liittyvistä vähäisistä hoitotoimenpiteistä, kuten röntgentutkimuksista tai sidoksista.

Sairanhoidon korvaamisessa vältetään tarpeettomia kustannuksia.

TUTKIMUSKULUT

Vaikka vamma tai sairaus ei osoittautuisikaan korvattavaksi sotilastapaturmaksi tai palvelussairaudeksi, sen selvittämiseksi tehdyt tarpeelliset tutkimuskulut voidaan korvata.

ESINEVAHINGOT

Vahingoittuneelle korvataan hänen käytössään olleet vahinkotapah-tuman yhteydessä särkyneet silmälasit, kuulokojeet, hammasproteesit, proteesit tai muut vastaavat apuvälineet. Lisäksi maksetaan

korvausta sairaanhoidon antamisen yhteydessä rikotuista vaatteista ja rikotun sormuksen korjauksesta.

PÄIVÄRAHA

Päivärahaa maksetaan vasta palveluksesta vapautumisen jälkeiseltä ajalta. Sen jälkeen päivärahaa maksetaan työkyvyttömyysajan kaikilta päiviltä, myös sunnuntailta ja muilta pyhäpäiviltä, enintään siihen saakka, kunnes tapaturmasta on kulunut vuosi. Tämän jälkeen ansionmenetyskorvaus maksetaan tapaturmaeläkkeenä.

VUOSITYÖANSIO

Vuosityöansio määritellään vahingoittuneen vakiintuneen ansiotason mukaan. Vuosityöansiota määrittäessä otetaan huomioon palkkatulot, luontaisedut ja muut veronalaiset vastikkeeksi katsottavat etuudet vahinkohetkellä sekä kolmen edellisen kalenterivuoden aikana.

Jos ansio jää alle työtapaturma- ja ammattitautilaissa säädetyn vähimmäisvuosityöansion, korvauksen perustana käytetään vähimmäisvuosityöansiota. Tapaturma- tai perhe-eläkettä määrittäessä vuosityöansion vähimmäismääränä käytetään kuitenkin vähimmäisvuosityöansiota kolminkertaisena.

Opiskelijan vuosityöansio arvioidaan sen mukaan, mitä hän olisi valmistuttuaan ansainnut koulutuksensa mukaisessa työssä kolmen vuoden kokemuksella.

TAPATURMAELÄKE

Jos vahingoittunut on työkyvytön vielä vuoden kuluttua tapaturmasta, hänelle maksetaan tapaturmaeläkettä. Tapaturmaeläkkeen enimmäismäärä on 85 prosenttia vuosityöansiosta 65 vuoden ikään asti, minkä jälkeen se on 70 prosenttia vuosityöansiosta.

Osittain työkyvyttömälle maksetaan täydestä eläkkeestä työkyvyn

heikentymistä vastaava osa. Tapaturmaeläkkeen saaminen edellyttää, että työkyky on heikentynyt vähintään 10 prosenttia.

HAITTARAHAA

Haittarahaa maksetaan, kun vammasta tai sairaudesta jää pysyvää yleistä toiminnallista haittaa. Yleisellä haitalla tarkoitetaan muuta haittaa kuin työkyvyn alentumista. Valtioneuvoston asetuksella erilaiset vammat ja sairaudet on jaettu 20 haittaluokkaan. Haittaluokan lisäksi vahingoittuneen ikä vaikuttaa haittarahan suuruuteen.

Haittaraha voidaan maksaa aikaisintaan siinä vaiheessa, kun vahinkotapahtumasta on kulunut vuosi ja vamman tila voidaan arvioida pysyväksi. Haittaluokkiin 1-5 kuuluvista vammoista ja sairauksista maksetaan haittarahakorvaus kertakaikkisena ja haittaluokkiin 6-20 kuuluvista jatkuvana korvauksena.

1.1.2019 alkaen sattuvissa vahinkotapahtumissa maksetaan lisäkorvaus vamman tai sairauden aiheuttaman pysyvän haitan johdosta. Lisäkorvauksen maksamisen edellytyksenä on, että vahinkotapahtuma on sattunut palvelusta suorittaessa tai sen edellyttämällä tai siihen välittömästi liittyvillä matkoilla tai että vahinkotapahtuman syynä ovat palveluspaikan olosuhteet.

PERHE-ELÄKE JA HAUTAUSAPU

Perhe-eläkettä maksetaan leskelle ja alaikäisille lapsille sekä opiskeleville alle 25-vuotiaille lapsille, jos kuolemantapaus johtuu sotilastapaturmasta tai palvelussairaudesta.

Myös avopuolisolla on hakemuksesta oikeus perhe-eläkkeeseen, jos hänellä ja edunjäntäjällä on tai on ollut yhteinen lapsi tai hänellä on ollut edunjäntäjän kanssa julkisen notaarin oikeaksi todistama sopimus keskinäisestä elatuksesta.

Perhe-eläkkeen suuruus määräytyy eläkkeensaajien lukumäärän mukaan siten, että eläkkeiden enimmäismäärä on 70 prosenttia

edunjättäjän vuosityöansiosta. Hautausapu maksetaan kuolinpesälle tai muulle hautajaisten järjestäjälle. Hautausapu on kertakorvaus, jonka suuruus vahvistetaan vuosittain.

Lisäkorvaus tapaturman tai palvelussairauden aiheuttaman kuoleman johdosta 1.1.2019 alkaen

Jos henkilö on kuollut sotilastapaturman tai palvelussairauden seurauksena kolmen vuoden kuluessa vahinkotapahtumasta, edunjättäjän puolisolle ja alle 18-vuotiaalle lapselle maksetaan lisäkorvaus. Puolisolle maksetaan 200 000 euroa ja alle 18-vuotiaalle lapselle 40 000 euroa. Ellei näitä ensisijaisia edunsaajia ole, edunjättäjän vanhemmillä on oikeus korvaukseen, jonka suuruus on 20 000 kummallekin.

Lisäkorvauksen edellytyksenä on, että vahinkotapahtuma on sattunut palvelusta suorittaessa tai sen edellyttämällä tai siihen välittömästi liittyvillä matkoilla tai että vahinkotapahtuman syynä ovat palveluspaikan olosuhteet. Ryhmähenkivakuutustyyppinen lisäkorvaus maksetaan asevelvollisen kuoltua suoritettavasta tuesta annetun lain perusteella.

HOITOTUKI, VAATELISÄ JA KORVAUS KOHONNEISTA KODINHOITOKUSTANNUKSISTA

Hoitotukea maksetaan, jos vahingoittunut on vammansa tai sairautensa vuoksi hoidon, avun, valvonnan tai ohjauksen tarpeessa.

Vaatelisää maksetaan, jos vahingoittunut vahingon seurauksena käyttää vähintään kolmen kuukauden ajan sellaista apuvälinettä, tukea, apuvälinettä tai proteesia, joka aiheuttaa vaatteiden kulumista.

Jos vahingoittunut ei vammansa tai sairautensa vuoksi kykene hoitamaan kotiaan, välttämättömiä kodinhoidon lisäkustannuksia voidaan korvata enintään vuoden ajan vahinkotapahtumasta lähtien. Kodinhoidolla tarkoitetaan siivousta, pyykinpe-

sua, kaupassakäyntiä, lasten hoitoa ja muita näihin rinnastettavia kodin tavanomaisia ylläpitotoimintoja.

KUNTOUTUS

Ammatillisena kuntoutuksena korvataan toimenpiteitä, joiden avulla vahingoittunut vamman tai sairauden aiheuttamista rajoituksista huolimatta kykenee jatkamaan entisessä työssään tai ammatissaan tai siirtymään uuteen työhön tai ammattiin, josta voi saada pääasiallisen toimeentulonsa. Kuntoutuksen toimenpiteitä ovat esim. työkokeilu ja ammatillinen koulutus. Ammatillisen kuntoutuksen ajalta vahingoittuneelle maksetaan kuntoutusrahaa, mikäli kuntoutus estää ansiotyössä käymisen.

Valtiokonttori selvittää ammatillisen kuntoutuksen tarpeen aina, kun vammasta tai sairaudesta johtuva työkyvyttömyys pitkittyy tai kun vahingoittuneen työkyky saattaa tulevaisuudessa vamman tai sairauden vuoksi heikentyä.

Toimintakykykuntoutuksen kustannuksina voidaan korvata esim. vaikeavammaiselle asunnonmuutostöitä tai auton apuvälineitä.

ASIOI SÄHKÖISESTI

Asiointi Valtiokonttorin kanssa nopeutuu, kun otat käyttöösi Suomi.fi- viestit- palvelun. Saat korvauspäätökset suoraan omalle tilillesi ja voit lähettää sieltä viestejä Valtiokonttorin asiakaspalveluun. Ota palvelu käyttöösi osoitteessa www.suomi.fi/viestit. Suomi.fi-palvelusta löydät myös sähköisen sotilastapa- turma/palvelussairaus-hakemuslomakkeen.

NEUVONTA VALTIOKONTTORISSA

Asiakaspalvelu, puh. 0295 50 3060,
sähköposti: vahko.sotilaat@valtiokonttori.fi

Valtiokonttori
Statskontoret
State Treasury

➤ Sörnäisten rantatie 13, Helsinki, PL 50, 00054 Valtiokonttori
Puh. 0295 50 3060, www.valtiokonttori.fi